

knih. zák., jde-li o zřízení zástavního práva pro pohledávky z povoleného úvěru z vedení záležitostí, z důvodu správy nebo náhrady škody, musí v listině, na základě které se má zástavní právo vložit, vyznačena býti nejvyšší částka, které smí úvěr nebo ručení dosáhnouti. Z tohoto ustanovení nepochybně plyne, že částka, v pozemkové knize při úvěrní nebo kauční hypotece jako nejvyšší mez vyznačená, nesmí býti žádným způsobem překročena. Také úroky a případné útraty sporu a exekuce mohou jako příslušenství, které se připočítává k jistině, dojítí úhrady jen v rámci nejvyšší částky, stanovené pro úvěrní nebo kauční hypoteku. Toto stanovisko jest též stanoviskem Šu 224 ex. ř., ježto dle tohoto ustanovení vyčerpává se nejvyšší částka úvěrní nebo kauční hypoteky nikoli jen jistinou, nýbrž také případnými úroky a útratami sporu neb exekuce. Překročení meze úvěru nebo ručení, stanovené nejvyššími, číselně udanými částkami, nebylo by lze také srovnati se zásadou publicity a speciality veřejných knih a nelze je připustiti, protože by trpěla důvěra ve veřejnou knihu a byl by ohrožen reální úvěr. Nepřiznal proto rekursní soud účtovaným úrokům a útratám úhrady vedle vyčerpané úvěrní hypoteky ve stejném s ní pořadí z nejvyššího podání právem. Dovolává-li se rekurentka pro opačný svůj názor ustanovení §§ 16 a 17 knih. zák. a Šu 216 poslední odstavec ex. ř. a dovozuje-li z těchto ustanovení, podle nichž zástavní právo pro kapitál vztahuje se též na úroky a na útraty sporu a exekuce, že účtované příslušenství na úrocích a útratách mělo jí přiřčeno býti v pořadí úvěrní hypoteky, byť i poskytnutými zápůjčkami již vyčerpané, jest k tomu uvést, že uvedená místa zákona nevztahují se na úvěrní nebo kauční hypoteky, při nichž jde o pohledávky budoucí, které mohou teprve vzniknouti, nýbrž mají na mysli zástavní práva pro pohledávky již existentní, co do výše určité. Další mínění rekurentky, že ani s hlediska zásady publicity není závady, by jí účtované úroky a útraty nebyly mimo rámec nejvyšší částky úvěrní hypoteky z nejvyššího podání v témže pořadí přiznány, ježto žaloba o vydobytí úvěrní pohledávky byla v pozemkové knize poznamenána, jest rovněž mylné, neboť poznámka spornosti jeví účinky toliko vůči pozdějším věřitelům, po případě vlastníkům hypoteky (§ 60 a 61 knih. zák.), nedotýká se však věřitelů předchozích a tudíž poznámkou tou, jak mylně za to má rekurentka, požadavku ochrany důvěry ve veřejné knihy vyhověno není.

Čís. 4494.

Jmění náboženské matice jest samostatným neosobním jménem, jehož správu vede stát svými úřady. Není zásadně vyloučeno, by správce cizího majetku svým vlastním jménem neujednal s někým smlouvu pracovní (smlouvu o dílo), třebaž tato práce (dílo) jest hospodářsky činěna pro spravovaný majetek.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1924, R I 1012/24).

Žalobci byly zadány akordním protokolem ze dne 15. května 1916 c. k. místodržitelstvím v Čechách restaurační práce na farním kostele v Praze. Žalobce práce provedl a domáhal se úplaty na československém eráru. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e žalobu zamítl, o d v o l a c í

s o u d zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: Žalobce tvrdí, že žaluje z námezdního poměru, že práce u něho objednal žalovaný erár, je převzal, že smluvními stranami byl on, žalobce a erár a že jest proto erár povinen odměnu za vykonané práce mu zaplatiti. Žalovaná strana vnesla námitku nedostatku pasivní legitimace, poněvadž náboženská matice není podle své povahy státním jménem, nýbrž zvláštním samostatným fondem, samostatnou právnickou osobností, spravovaným státními úřady. Žalobce v odvolání sice tvrdí, že žádá zaplacení od státu jako správce náboženské matice, která je patronem kostela, v němž práce jím byly prováděny, trvá však na tom, že odměnu jest povinen zaplatiti mu erár, poněvadž dílo sám vlastním jménem objednal a převzal a věci jeho (žalobce) není, by luštil vnitřní poměr eráru k náboženské matici, po případě k obci pražské. Soud první pokládá otázku, kdo dílo objednal za nerozhodnou, poněvadž zjistil, že erár práce dodatečně schválil a přijal, je však toho názoru, že erár jako správce náboženské matice byl k tomu oprávněn a že z objednání (schválení) díla nevzešel pro erár závazek k zaplacení odměny, ježto by žalobce musil dokázati, že erár závazek takový a to jak ohledně tangenty patronátní i přífařecké na sebe vzal, žalobce však existenci takového závazku ze smlouvy s erárem ani netvrdí. S názorem tím však odvolací soud souhlasiti nemůže. Dle ustanovení § 1170 obč. zák. objednané dílo (práce) má zaplatiti zákazník (objednatel) a žalobce tvrdí, že žalovaný erár sám vlastním jménem práce objednal, schválil a převzal. Žalovaná strana dovolává se proti tomu akordního protokolu ze dne 15. května 1916 zejména posledního odstavce Šu prvního, dle něhož ohledně přífařených t. j. obce pražské postará se podnikatel sám, aby splátka připadající na obec Pražskou vždy řádně mu byla na poukaz c. k. místodržitelství vyplacena a nemá v eventuelním nezaplacení téže podnikatel nějakých nároků proti patronu kostela, dotyčně proti náboženské matici, ale nehledíc k tomu, že i tangenta přífařených — a o tu vlastně dle tvrzení strany žalované se jediná jedná, — má býti vyplacena na poukaz c. k. místodržitelství tedy orgánu žalovaného státu, uvádí žalobce, že práce zadané akordním protokolem byly již zaplacený, nejsou předmětem sporu a nemohou proto ustanovení jeho sloužiti za podklad pro rozhodnutí o obsahu smlouvy o dílo, za něž nyní odměna se požaduje. Žalobce dovolává se však všeobecných podmínek, dle nichž (§ 1 odst. šestý) objednatel díla byl žalovaný erár sám, proti čemuž žalovaná strana uvádí, že tyto podmínky jsou součástí akordního protokolu ze dne 15. května 1916 a namítá konečně, že žalovaný erár nebyl vůbec objednatel dalších prací, se žalobcem žádnou smlouvu neuzavřel, ježto žádný další zadávací protokol nebyl úředně schválen a odměnu za další práce platil dobrovolně. Je proto nutno zjistiti, zda mezi žalobcem a žalovanou stranou uzavřena byla smlouva o dílo, žalobcem tvrzená, jakého obsahu a zda důsledkem toho žalobci požadovaná jím odměna od žalované strany přísluší. Žalobce o svém tvrzení nabídl důkazy. Soud první okolnostmi těmi se nezabýval, pročez zůstalo řízení kusým a neúplným a bylo proto rozsudek z důvodu Šu 496 čís. 2, 3 c. ř. s. zrušiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Jmění náboženské matice jest ovšem samostatným, neosobním jměním, tudíž právníckou osobností dle §u 26 obč. zák., a na povaze její ničeho se nemění tím, že správu této nadace vede stát svými úřady. Ale otázka tato není pro tento spor výlučně rozhodna. Přisvědčiti jest odvolacímu soudu, že zásadně vyloučeno není, by správce jakéhokoliv cizího majetku svým vlastním jménem neujednal s někým smlouvu pracovní, nebo smlouvu o dílo dle §u 1151 obč. zák., třeba práce nebo dílo hospodářsky činěno jest pro spravovaný majetek. Ježto odvolací soud, jemuž dle §u 498 c. ř. s. přísluší přezkum zjištění prvního soudu, neshledal zjištění tato ve skutkové otázce, zda žalovaný erár ujednal smlouvu se žalobcem ve vlastním jméně, úplnými, nezbylo mu, než aby rozsudek první stolice zrušil a nařídil, by řízení bylo doplněno způsobem v napadeném rozsudku uvedeným.

Čís. 4495.

Pachtěři, jehož pachtovní právo nebylo vydražitelem převzato, přísluší z exekučně prodaných nemovitostí v pořadí pachtovního práva toliko nárok na náhradu škody, která mu skutečně vzešla, a nikoli náhrada ušlého zisku, zejména výnosu za příští léta. Pachtýř nemůže požadovati na vydražiteli náhradu zaplacených daní, odevzdal-li vydražitel nemovitosti dříve, než-li byl povinen. Přísluší mu však nárok na náhradu škody, již utrpěl tím, že musel předčasně prodati inventář.

(Rozh. ze dne 29. prosince 1924, R I 1031/24).

Pro Václava Š-a vázlo na dražebně prodané nemovitosti až do roku 1931 pachtovní právo, jehož vydražitel nepřevzal. Jako náhradu dle §u 227, odstavec druhý, ex. ř. určil soud první stolice Václavu Š-ovi 107.104 Kč, přikloniv se ku znaleckému posudku hospodářských znalců. Re k u r s n í s o u d vyhověl stížnostem Václava Š-a a dlužníka, zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci vyslechl strany a doplniv řízení, znovu rozhodl. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Řekurent hájí stanovisko, že mu jako pachtěři prodaných nemovitostí, jehož pachtovní právo bylo v pozemkové knize zapsáno, ale od vydražitelů nebylo převzato, přísluší jakožto odškodnění za zrušené pachtovní právo v jeho pořadí (§ 227 ex. ř.) netoliko skutečná škoda, nýbrž i ušlý zisk, najmě výnos z pachtovaných pozemků, jehož by v letech, ještě podle smlouvy do skončení pachtu zbývajících (do roku 1931) docílil. Toto své stanovisko opírá rekurent o ustanovení §u 1120 obč. zák., ale neprávem. Ustanovení §u 1120 obč. zák. týká se výslovně případu, kdy vlastník pachtovní předmět zcizí a pachtěř musí novému vlastníku ustoupiti, tedy případu, kde vlastníkem pachtovního předmětu ať zúmyslně